

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський державний університет харчування та торгівлі

МІЖНАРОДНІ ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ТОВАРІВ

КОМПЛЕКСНІ КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Харків
ХДУХТ
2018

Комплексні контрольні завдання з дисципліни «Міжнародні вимоги до якості та безпечності товарів» [Електронний ресурс] / укладачі : В. О. Віннікова, О. Д. Рачкован. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2018. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

Укладачі: В. О. Віннікова,
О. Д. Рачкован

Рецензент: П. В. Іванніков

Кафедра товарознавства та експертизи товарів

Схвалено методичною комісією факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю

Протокол від «22» червня 2018 року № 5

Схвалено вченою радою ХДУХТ

Протокол від «06» липня 2018 року № 14

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ

Протокол від «04» липня 2018 року № 8

© Віннікова В. О.,
Рачкован О. Д.,
укладачі, 2018

© Харківський державний
університет харчування
та торгівлі, 2018

ВСТУП

Предметом навчальної дисципліни «Міжнародні вимоги до якості та безпеки товарів» є організація та здійснення діяльності в рамках Комісії Кодекс Аліментаріус.

Кодекс Аліментаріус, або харчовий кодекс, став глобальним орієнтиром для споживачів, виробників і переробних підприємств харчових продуктів, національних органів з контролю за якістю харчових продуктів та міжнародною торгівлею харчовими продуктами. Цей кодекс вплинув на погляди та підходи виробників харчових продуктів та відповідних переробних підприємств та на рівень поінформованості кінцевих користувачів - споживачів. Його вплив поширюється на всі континенти, а внесок до охорони здоров'я населення та захисту сумлінної торгівлі харчовими продуктами важко переоцінити.

Система Кодекс Аліментаріус надає всім країнам унікальну можливість брати участь разом з міжнародним співтовариством у розробці та гармонізації стандартів харчових продуктів, а також забезпечувати застосування таких стандартів на міжнародному рівні. Вона також дозволяє їм відігравати певну роль у розробці норм і правил, що регламентують гігієнічні методи переробки харчових продуктів, і рекомендацій, пов'язаних з дотримання цих стандартів.

Головною метою курсу є вивчення студентами організації та здійснення діяльності в рамках Комісії Кодекс Аліментаріус, гармонізація нормативно-правової бази України з міжнародними, з метою приведення її у відповідність до міжнародних стандартів, основних законодавчих і нормативних матеріалів, що їх регламентують.

Завданням курсу є здобуття студентами спеціальних теоретичних знань та оволодіння практичними навичками щодо розробки стандартів, які відповідають міжнародним вимогам Комісії Кодекс Аліментаріус, з урахуванням чинної законодавчої та нормативної бази, у тому числі з метою охорони здоров'я споживачів та для забезпечення добросовісної торгівлі харчовими продуктами. Студенти повинні вміти розробляти стандарти, згідно вимогам Кодексу Аліментаріусу, та приводити до міжнародних, існуючі стандарти на харчові продукти, відповідно до чинної нормативної документації.

Для досягнення мети навчальної дисципліни «Міжнародні вимоги до якості та безпеки товарів» поставлені такі основні завдання:

здобуття студентами спеціальних теоретичних знань та оволодіння практичними навичками щодо розробки стандартів, які відповідають міжнародним вимогам Комісії Кодекс Аліментаріус;

вивчення організації Комісії Кодекс Аліментаріус, з метою захисту охорони здоров'я споживачів та для забезпечення добросовісної торгівлі харчовими продуктами;

вміти розробляти стандарти, згідно вимогам Кодексу Аліментаріусу, та приводити до міжнародних, існуючі стандарти на харчові продукти, відповідно до чинної нормативної документації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

поняття, що використовуються в діяльності Комісії Кодекс Аліментаріус;

організація, структура та здійснення діяльності в рамках Комісії Кодекс Аліментаріус;

розробка стандартів Комісії Кодекс Аліментаріус;

взаємозв'язок стандартів Кодексу Аліментаріусу та Всесірної торгової організації;

наукова основа діяльності Кодексу Аліментаріусу;

основні нормативно-технічні документи, що регламентують роботу Комісії Кодекс Аліментаріус.

вміти:

розробляти стандарти, згідно вимогам Кодексу Аліментаріусу, та приводити до міжнародних, існуючі стандарти на харчові продукти, відповідно до чинної нормативної документації.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Дисципліна «Міжнародні вимоги до якості та безпечності товарів» викладається на факультеті управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю для студентів освітнього-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Мета цих методичних рекомендацій – допомогти студентам самостійно оволодіти програмним матеріалом, засвоїти термінологію.

Тестування виконує три основні взаємопов'язані функції: діагностичну, навчальну і виховну. Діагностична функція полягає у виявленні рівня знань, умінь, навичок студента. Це основна функція тестування. За об'єктивністю, широтою і швидкістю діагностування тестування перевершує всі інші форми педагогічного контролю. Навчальна функція тестування полягає в мотивуванні студента до активізації роботи із засвоєння навчального матеріалу. Для підсилення навчальної функції тестування можуть бути використані додаткові заходи стимулювання, такі як роздача викладачем зразкового переліку запитань для самостійної підготовки, спільний розбір результатів тесту. Виховна функція проявляється в періодичності і неминучості тестового контролю. Це дисциплінує, організовує і спрямовує діяльність студентів, допомагає виявити й усунути прогалини в знаннях, формує бажання розвинути свої здібності.

Контролюючі тести для контролю знань студентів складено з метою визначення рівня справжнього стану знань, вмінь і навичок студентів та можуть бути використані після закінчення вивчення кожної теми дисципліни для проведення заміру знань студентів.

Контрольні тести проводяться як певний підсумок роботи над вивченням теми, вони мають комплексний характер, тобто перевіряють знання й уміння, здобуті й вироблені студентами в межах одного або кількох тематичних блоків.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 1

1. Дайте відповіді на запитання

1. Комісія Кодекс Аліментаріус. Історія створення. Міжнародні організації засновники Комісії Кодекс Аліментаріус.

2. Виконайте тестові завдання

1. Комісія «Codex Alimentarius» – це міжурядовий орган, який є світовим орієнтиром в області розробки харчових стандартів. У чому полягає її мандат?

1. Створення міжнародних стандартів на харчові продукти.
2. Охорона здоров'я споживачів.
3. Захист інтересів виробників продовольства.
4. Арбітражний розгляд торговельних суперечок.
5. Гарантія добросовісної торгівлі харчовими продуктами.

2. Дотримання яких умов необхідно для вступу держави до складу Комісії «Codex Alimentarius»?

1. Держава має бути членом СОТ.
2. Держава має бути членом ФАО і ВООЗ.
3. Держава повинна повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
4. Держава має бути членом ФАО або ВООЗ.
5. Держава повинна подати заявку про вступ на ім'я Генерального директора ФАО або Генерального директора ВООЗ, а також заплатити членський внесок.

3. Єдиною причиною, по якій державі варто брати участь у діяльності Комісії «Codex Alimentarius», є економічні переваги.

- А. Вірно
- Б. Невірно

4. Розташуйте в правильному порядку кроки, які повинна зробити держава для того, щоб увійти в склад Комісії «Codex Alimentarius».

- А) Призначити координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Б) Визначити чи варто державі починати роботу в рамках Комісії «Codex Alimentarius».
- С) Повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
- Д) Визначити в якому департаменті/відділі/міністерстві слід працювати координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Е) Визначити ступінь участі країни у діяльності Комісії «Codex Alimentarius» і необхідні для цього ресурси.

5. Комісія «Codex Alimentarius» складається з чотирьох основних організаційних елементів: Комісії, Виконавчого комітету, Секретаріату і допоміжних органів. Всі ці органи складаються з представників держав-членів Комісії

1. Вірно
2. Невірно

6. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

7. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть комітети Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

8. Створюючи робочу групу, комітет Комісії «Codex Alimentarius» призначає держава, яка приймає цю робочу групу, яка необов'язково має бути державою, що приймає сам комітет.

1. Вірно
2. Невірно

9. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.
2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.
3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.
4. Багато держави стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.
5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

10. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 2

1. Дайте відповіді на запитання

1. Стандарти Кодекс Аліментаріус. Загальний формат стандартів Кодекс Аліментаріус.

2. Виконайте тестові завдання

1. Держава бере активну участь у діяльності Комітету за залишками ветеринарних лікарських препаратів у харчових продуктах. Це держава хотіла б звернутися до Комітету з пропозицією про внесення змін у поточну норму гранично допустимої концентрації.

Яка з перерахованих заходів повинна бути прийнята цим державою?

1. Немає необхідності приймати які-небудь заходи. Робота по внесенню змін в норми гранично допустимої концентрації є автоматичною і не вимагає схвалення Комісії.

2. Держава повинна звернутися до Комісії з пропозицією про перегляд і доопрацювання норми гранично допустимої концентрації. Внесення поправок повинно розглядатися як пропозиція про розробку нового стандарту. Проектна документація не потрібно.

3. Держава має надати робочий документ для обговорення на наступній сесії Комісії «Codex Alimentarius» і домагатися схвалення своєї пропозиції про перегляд/внесення змін.

2. Наявність єдиного формату для розробки стандартів дає ряд переваг. Виберіть у наведеному нижче списку переваги використання єдиного формату для розробки стандартів.

1. Єдиний формат полегшує застосування структурного підходу до розробки стандартів.

2. Єдиний формат дає можливість комітетам досягти консенсусу.

3. Складові стандарту допомагають домогтися того, щоб всі елементи, важливі для захисту споживачів, були встановлені і описані.

4. Дотримання структури формату є гарантією того, що стандарт буде затверджений Комісією «Codex Alimentarius».

5. Формат може використовуватися урядами як зразок при розробці державних стандартів.

3. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.

2. Харчові добавки.

3. Ваги та міри.

4. Основний склад.

5. Методи аналізу і відбору проб.

4. Членство у Всесвітній торговій організації (ВТО) не є обов'язковою умовою для входження до складу Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

5. Які з наступних зобов'язань містяться як в «Угоді про застосування санітарних та фітосанітарних заходів», так і в «Угоді про технічні бар'єри в торгівлі»?

1. Використання існуючих міжнародних стандартів.
2. Науково обґрунтовані заходи.
3. Держави-члени можуть вживати більш суворі заходи, якщо цього вимагає необхідність досягнення відповідного рівня захисту, за умови наявності наукового обґрунтування.
4. Не піддавати дискримінації (наприклад, заходи повинні застосовуватися в рівній мірі до продукції вітчизняних та іноземних виробників).
5. Держави-члени повинні попередньо повідомляти інших членів організації про вжиті заходи, які можуть вплинути на торгівлю.

6. Успішна діяльність координатора національної програми «Codex Alimentarius» багато в чому залежить від його місця роботи.

1. Вірно
2. Невірно

7. Якщо держава бажає подати заяву про виділення фінансової допомоги в трастовий фонд Комісії «Codex Alimentarius», секретаріат трастового фонду буде підтримувати зв'язок лише з однією посадовою особою. З ким саме?

1. З координатором національної програми «Codex Alimentarius»
2. З Секретаріатом Комісії «Codex Alimentarius»
3. З Національним комітетом у справах «Codex Alimentarius»

8. Однією з ключових функцій координатора національної програми «Codex Alimentarius» є встановлення контактів. Уявіть, що Вас недавно призначили координатором національної програми «Codex Alimentarius». Встановлення контактів з якими з перелічених нижче партнерів є пріоритетним?

1. Регіональний координатор «Codex Alimentarius».
2. Міністерства.
3. Голова Комісії «Codex Alimentarius».
4. Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius».
5. Голови комітетів, що мають значення для Вашої країни.

9. Всі письмові відзиви повинні надсилатись в Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius» (та/або в секретаріат приймаючої держави) координатором національної програми «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

10. Для ефективної участі в процесі розробки стандартів «Codex Alimentarius», а також для гарантії того, що думка держави отримає належну увагу, держава повинна визначити свої пріоритети і виробити позицію з питань, що розглядаються Комісією «Codex Alimentarius». Визначте правильну послідовність кроків, які треба зробити для вироблення позиції держави:

- A) Розробити проект позиції держави.
- B) Заохотити зацікавлених партнерів в обміні думками.
- C) Поширити робочі документи.
- D) Подати письмові відгуки про позиції держави.
- E) Досягти офіційного затвердження позиції держави

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 3

1. Дайте відповіді на запитання

1. Статут Комісії Кодекс Аліментаріус. Основні цілі та задачі.

2. Виконайте тестові завдання

1. Експертні органи, наради і консультації, розробляють наукові рекомендації, що не входять в структуру Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

2. Які з наступних критеріїв застосовуються при виборі експертів для участі в роботі експертних органів?

1. Наукові досягнення кандидата.
2. Країна, в якій живе експерт.
3. Чи є країна членом Комісії «Codex Alimentarius».
4. Питання, що розглядаються експертним органом.
5. Організація, в якій працює кандидат.

3. При виборі членів Спільного експертного комітету ФАО/ВООЗ з харчових добавок ФАО і ВООЗ виконують взаємно доповнюють функції. Яка організація відповідає за підбір членів комітету, які повинні займатися токсикологічною оцінкою розглянутих речовин?

1. ФАО
2. ВООЗ
3. ФАО і ВООЗ спільно

4. Провідна група ВООЗ з оцінки вивчає токсикологічні та інші дані та встановлює...

1. Допустимі добові норми.
2. Гранично допустимі норми.
3. Граничний рівень використання пестицидів на 1 га земельної площі.
4. Гострі разові дози.
5. Рекомендовані методи аналізу

5. Яку з оцінок ризику здійснює Спільне експертна нарада ФАО/ВООЗ з оцінки мікробіологічного ризику?

1. Оцінка безлічі небезпечних факторів.
2. Оцінка патогенних мікроорганізмів у харчових продуктах.
3. Оцінка хімічного ризику.
4. Оцінка мікробіологічного ризику.

6. Визначте, кому властиві дані характеристики: спеціальним консультацій або постійним експертним органам.

- (А) Спеціальні консультації
(В) Постійні комітети
1. Відсутній запланований бюджет
  2. Скликаються для вирішення питання нового
  3. Запланована програма діяльності
  4. Тривалість протягом ряду років
  5. Обмежені у часі

7.Ризик – це результат...?

1. Наявності у харчовому продукті свинцевих домішок.
2. Наявності у харчовому продукті моноцитогенеза (*L. Monocytogenes*).
3. Ймовірності несприятливого впливу на здоров'я.
4. Наявності у харчовому продукті шматочків скла.
5. Серйозність наслідків із-за присутності небезпечного фактора в харчовому продукті.

8. Розташуйте наступні кроки розробки наукових рекомендацій ФАО і ВООЗ в правильному порядку:

- А) Публікація оголошення про збір наукових даних по розглянутій темі.
В) Набір експертів для наради або спеціальної консультації на підставі реєстру експертів або оголошення про набір експертів.
С) Підготовка і публікація доповіді про результати робіт учасниками експертної зустрічі.
D) Запит на розроблення наукових рекомендацій ФАО/ВООЗ.
Е) Проведення експертної зустрічі або спеціальної консультації, вивчення даних.

9. Державні делегації мають право виступати лише в тому випадку, якщо вони заздалегідь надіслали письмові відгуки.

1. Вірно
2. Невірно

10. Координатор національної програми «Codex Alimentarius» повинен бути в курсі усіх основних питань, розглянутих Комісією «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 4

1. Дайте відповіді на запитання

1. Процедура розробки стандартів.

2. Виконайте тестові завдання

1. Розглянемо приклад:

Ви взяли участь у 24-ій сесії Комітету з загальним принципом, що відбулася 2 – 6 квітня 2007 року. Яким шифром будуть позначені робочі документи цього засідання?

1. ALINORM 07/30/33
2. CX/GP 07/24/X
3. CX/GP 07/22/X
4. CRD 07/24
5. ALINORM 07/24/X

2. Членство у Всесвітній торговій організації (ВТО) не є обов'язковою умовою для входження до складу Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

3. Наявність єдиного формату для розробки стандартів дає ряд переваг. Виберіть у наведеному нижче списку переваги використання єдиного формату для розробки стандартів.

1. Єдиний формат полегшує застосування структурного підходу до розробки стандартів.
2. Єдиний формат дає можливість комітетам досягти консенсусу.
3. Складові стандарту допомагають домогтися того, щоб всі елементи, важливі для захисту споживачів, були встановлені і описані.

4. Дотримання структури формату є гарантією того, що стандарт буде затверджений Комісією «Codex Alimentarius».

5. Формат може використовуватися урядами як зразок при розробці державних стандартів.

4. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

5. Розглянемо приклад:

Комітет зі свіжих фруктів і овочів розробляє новий стандарт на харчовий продукт з овоча-коренеплоду. Важливою характеристикою даного продукту є натуральна речовина, яка фарбує коренеплід в помаранчевий колір. Вона ж є основним джерелом поживних речовин.

Яке з наступних тверджень описує правильну процедуру визначення необхідного методу аналізу?

1. Комітет з свіжим фруктам і овочам повинен направити цей запит до Комітету щодо методів аналізу та відбору проб, так як лише цей комітет компетентний в методах аналізу.

2. Комітет з свіжим фруктам і овочам може рекомендувати Комітету щодо методів аналізу та відбору проб затвердити відповідний метод аналізу.

3. Підготувати проектну документацію для розгляду одним з комітетів.

4. Комітет з свіжим фруктам і овочам може звернутися в Комітет з методів аналізу та відбору проб з проханням рекомендувати відповідний метод аналізу.

5. Комітет з свіжим фруктам і овочам повинен направити запит про методі аналізу в Комітет з харчування та продуктів для спеціального харчування, так як лише цей комітет компетентний у методах аналізу основних поживних речовин.

6. Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius» визначить необхідний метод аналізу.

6. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.
2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.
3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.
4. Багато держави стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.
5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

7. Держава бере активну участь у діяльності Комітету за залишками ветеринарних лікарських препаратів у харчових продуктах. Це держава хотіла б звернутися до Комітету з пропозицією про внесення змін у поточну норму гранично допустимої концентрації.

Яка з перерахованих заходів повинна бути прийнята цим державою?

1. Немає необхідності приймати які-небудь заходи. Робота по внесенню змін в норми гранично допустимої концентрації є автоматичною і не вимагає схвалення Комісії.
2. Держава повинна звернутися до Комісії з пропозицією про перегляд і доопрацювання норми гранично допустимої концентрації. Внесення поправок повинно розглядатися як пропозиція про розробку нового стандарту. Проектна документація не потрібно.
3. Держава має надати робочий документ для обговорення на наступній сесії Комісії «Codex Alimentarius» і домагатися схвалення своєї пропозиції про перегляд/внесення змін.

8. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть участь в комітетах Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

9. Держава, яка прийняла запрошення на сесію Комісії, повинен повідомити про своє рішення через координатора національної програми «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

10. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 5

1. Дайте відповіді на запитання

1. Восьмиетапна процедура розробки стандартів Кодексу Аліментаріусу.

2. Виконайте тестові завдання.

1. Комісія «Codex Alimentarius» – це міжурядовий орган, який є світовим орієнтиром в області розробки харчових стандартів. У чому полягає її мандат?

1. Створення міжнародних стандартів на харчові продукти.
2. Охорона здоров'я споживачів.
3. Захист інтересів виробників продовольства.
4. Арбітражний розгляд торговельних суперечок.
5. Гарантія добросовісної торгівлі харчовими продуктами.

2. Дотримання яких умов необхідно для вступу держави до складу Комісії «Codex Alimentarius»?

1. Держава має бути членом СОТ.
2. Держава має бути членом ФАО і ВООЗ.
3. Держава повинна повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
4. Держава має бути членом ФАО або ВООЗ.
5. Держава повинна подати заявку про вступ на ім'я Генерального директора ФАО або Генерального директора ВООЗ, а також заплатити членський внесок.

3. Єдиною причиною, по якій державі варто брати участь у діяльності Комісії «Codex Alimentarius», є економічні переваги.

- А. Вірно
- Б. Невірно

4. Розташуйте в правильному порядку кроки, які повинна зробити держава для того, щоб увійти в склад Комісії «Codex Alimentarius».

- А) Призначити координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- В) Визначити чи варто державі починати роботу в рамках Комісії «Codex Alimentarius».
- С) Повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
- Д) Визначити в якому департаменті/відділі/міністерстві слід працювати координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Е) Визначити ступінь участі країни у діяльності Комісії «Codex Alimentarius» і необхідні для цього ресурси.

5. Комісія «Codex Alimentarius» складається з чотирьох основних організаційних елементів: Комісії, Виконавчого комітету, Секретаріату і допоміжних органів. Всі ці органи складаються з представників держав-членів Комісії

1. Вірно
2. Невірно

6. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

7. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть участь у комітетах Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

8. Створюючи робочу групу, комітет Комісії «Codex Alimentarius» призначає держава, яка приймає цю робочу групу, яка необов'язково має бути державою, що приймає сам комітет.

1. Вірно
2. Невірно

9. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.
2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.
3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.
4. Багато держави стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.
5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

10. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 6

1. Дайте відповіді на запитання

1. П'ятиетапна процедура розробки стандартів Комісії Кодекс Аліментаріус.

2. Виконайте тестові завдання

1. Комісія «Codex Alimentarius» – це міжурядовий орган, який є світовим орієнтиром в області розробки харчових стандартів. У чому полягає її мандат?

1. Створення міжнародних стандартів на харчові продукти.
2. Охорона здоров'я споживачів.
3. Захист інтересів виробників продовольства.
4. Арбітражний розгляд торговельних суперечок.
5. Гарантія добросовісної торгівлі харчовими продуктами.

2. Дотримання яких умов необхідно для вступу держави до складу Комісії «Codex Alimentarius»?

1. Держава має бути членом СОТ.
2. Держава має бути членом ФАО і ВООЗ.
3. Держава повинна повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
4. Держава має бути членом ФАО або ВООЗ.
5. Держава повинна подати заявку про вступ на ім'я Генерального директора ФАО або Генерального директора ВООЗ, а також заплатити членський внесок.

3. Єдиною причиною, по якій державі варто брати участь у діяльності Комісії «Codex Alimentarius», є економічні переваги.

- А. Вірно
- Б. Невірно

4. Розташуйте в правильному порядку кроки, які повинна зробити держава для того, щоб увійти в склад Комісії «Codex Alimentarius».

- А) Призначити координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- В) Визначити чи варто державі починати роботу в рамках Комісії «Codex Alimentarius».
- С) Повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
- Д) Визначити в якому департаменті/відділі/міністерстві слід працювати координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Е) Визначити ступінь участі країни у діяльності Комісії «Codex Alimentarius» і необхідні для цього ресурси.

5. Комісія «Codex Alimentarius» складається з чотирьох основних організаційних елементів: Комісії, Виконавчого комітету, Секретаріату і допоміжних органів. Всі ці органи складаються з представників держав-членів Комісії

1. Вірно
2. Невірно

6. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

7. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть участь у комітетах Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

8. Створюючи робочу групу, комітет Комісії «Codex Alimentarius» призначає держава, яка приймає цю робочу групу, яка не обов'язково має бути державою, що приймає сам комітет.

1. Вірно
2. Невірно

9. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.
2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.
3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.
4. Багато держави стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.
5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

10. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 7

1. Дайте відповіді на запитання

1. Допоміжні органи Комісії Кодекс Аліментаріус. Комітети Комісії Кодекс Аліментаріус та Координаційні комітети. Надати характеристику.

2. Виконайте тестові завдання

1. Держава бере активну участь у діяльності Комітету за залишками ветеринарних лікарських препаратів у харчових продуктах. Це держава хотіла б звернутися до Комітету з пропозицією про внесення змін у поточну норму гранично допустимої концентрації.

Яка з перерахованих заходів повинна бути прийнята цим державою?

1. Немає необхідності приймати які-небудь заходи. Робота по внесенню змін в норми гранично допустимої концентрації є автоматичною і не вимагає схвалення Комісії.

2. Держава повинна звернутися до Комісії з пропозицією про перегляд і доопрацювання норми гранично допустимої концентрації. Внесення поправок повинно розглядатися як пропозиція про розробку нового стандарту. Проектна документація не потрібно.

3. Держава має надати робочий документ для обговорення на наступній сесії Комісії «Codex Alimentarius» і домагатися схвалення своєї пропозиції про перегляд/внесення змін.

2. Наявність єдиного формату для розробки стандартів дає ряд переваг. Виберіть у наведеному нижче списку переваги використання єдиного формату для розробки стандартів.

1. Єдиний формат полегшує застосування структурного підходу до розробки стандартів.

2. Єдиний формат дає можливість комітетам досягти консенсусу.

3. Складові стандарту допомагають домогтися того, щоб всі елементи, важливі для захисту споживачів, були встановлені і описані.

4. Дотримання структури формату є гарантією того, що стандарт буде затверджений Комісією «Codex Alimentarius».

5. Формат може використовуватися урядами як зразок при розробці державних стандартів.

3. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

4. Членство у Всесвітній торговій організації (ВТО) не є обов'язковою умовою для входження до складу Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

5. Які з наступних зобов'язань містяться як в «Угоді про застосування санітарних та фітосанітарних заходів», так і в «Угоді про технічні бар'єри в торгівлі»?

1. Використання існуючих міжнародних стандартів.
2. Науково обґрунтовані заходи.
3. Держави-члени можуть вживати більш суворі заходи, якщо цього вимагає необхідність досягнення відповідного рівня захисту, за умови наявності наукового обґрунтування.
4. Не піддавати дискримінації (наприклад, заходи повинні застосовуватися в рівній мірі до продукції вітчизняних та іноземних виробників).
5. Держави-члени повинні попередньо повідомляти інших членів організації про вжиті заходи, які можуть вплинути на торгівлю.

6. Успішна діяльність координатора національної програми «Codex Alimentarius» багато в чому залежить від його місця роботи.

1. Вірно
2. Невірно

7. Якщо держава бажає подати заяву про виділення фінансової допомоги в трастовий фонд Комісії «Codex Alimentarius», секретаріат трастового фонду буде підтримувати зв'язок лише з однією посадовою особою. З ким саме?

1. З координатором національної програми «Codex Alimentarius»
2. З Секретаріатом Комісії «Codex Alimentarius»
3. З Національним комітетом у справах «Codex Alimentarius»

8. Однією з ключових функцій координатора національної програми «Codex Alimentarius» є встановлення контактів. Уявіть, що Вас недавно призначили координатором національної програми «Codex Alimentarius». Встановлення контактів з якими з перелічених нижче партнерів є пріоритетним?

1. Регіональний координатор «Codex Alimentarius».
2. Міністерства.
3. Голова Комісії «Codex Alimentarius».
4. Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius».
5. Голови комітетів, що мають значення для Вашої країни.

9. Всі письмові відзиви повинні надсилатись в Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius» (та/або в секретаріат приймаючої держави) координатором національної програми «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

10. Для ефективної участі в процесі розробки стандартів «Codex Alimentarius», а також для гарантії того, що думка держави отримає належну увагу, держава повинна визначити свої пріоритети і виробити позицію з питань, що розглядаються Комісією «Codex Alimentarius». Визначте правильну послідовність кроків, які треба зробити для вироблення позиції держави:

- A) Розробити проект позиції держави.
- B) Заохотити зацікавлених партнерів в обміні думками.
- C) Поширити робочі документи.
- D) Подати письмові відгуки про позиції держави.
- E) Досягти офіційного затвердження позиції держави

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 8

1. Дайте відповіді на запитання

1. Формат стандартів Кодексу Аліментаріусу.

2. Виконайте тестові завдання

1. Експертні органи, наради і консультації, розробляють наукові рекомендації, що не входять в структуру Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

2. Які з наступних критеріїв застосовуються при виборі експертів для участі в роботі експертних органів?

1. Наукові досягнення кандидата.
2. Країна, в якій живе експерт.
3. Чи є країна членом Комісії «Codex Alimentarius».
4. Питання, що розглядаються експертним органом.
5. Організація, в якій працює кандидат.

3. При виборі членів Спільного експертного комітету ФАО/ВООЗ з харчових добавок ФАО і ВООЗ виконують взаємно доповнюючі функції. Яка організація відповідає за підбір членів комітету, які повинні займатися токсикологічною оцінкою розглянутих речовин?

1. ФАО
2. ВООЗ
3. ФАО і ВООЗ спільно

4. Провідна група ВООЗ з оцінки вивчає токсикологічні та інші дані та встановлює...

1. Допустимі добові норми.
2. Гранично допустимі норми.
3. Граничний рівень використання пестицидів на 1 га земельної площі.
4. Гострі разові дози.
5. Рекомендовані методи аналізу

5. Яку з оцінок ризику здійснює Спільне експертна нарада ФАО/ВООЗ з оцінки мікробіологічного ризику?

1. Оцінка безлічі небезпечних факторів.
2. Оцінка патогенних мікроорганізмів у харчових продуктах.
3. Оцінка хімічного ризику.
4. Оцінка мікробіологічного ризику.

6. Визначте, кому властиві дані характеристики: спеціальним консультацій або постійним експертним органам.

- (А) Спеціальні консультації
- (В) Постійні комітети
1. Відсутній запланований бюджет
  2. Скликаються для вирішення питання нового
  3. Запланована програма діяльності
  4. Тривалість протягом ряду років
  5. Обмежені у часі

7. Ризик – це результат...?

1. Наявності у харчовому продукті свинцевих домішок.
2. Наявності у харчовому продукті моноцитогенеза (*L. Monocytogenes*).
3. Ймовірності несприятливого впливу на здоров'я.
4. Наявності у харчовому продукті шматочків скла.
5. Серйозність наслідків із-за присутності небезпечного фактора в харчовому продукті.

8. Розташуйте наступні кроки розробки наукових рекомендацій ФАО і ВООЗ в правильному порядку:

- А) Публікація оголошення про збір наукових даних по розглянутій темі.
- В) Набір експертів для наради або спеціальної консультації на підставі реєстру експертів або оголошення про набір експертів.
- С) Підготовка і публікація доповіді про результати робіт учасниками експертної зустрічі.
- Д) Запит на розроблення наукових рекомендацій ФАО/ВООЗ.
- Е) Проведення експертної зустрічі або спеціальної консультації, вивчення даних.

9. Державні делегації мають право виступати лише в тому випадку, якщо вони заздалегідь надіслали письмові відгуки.

1. Вірно
2. Невірно

10. Координатор національної програми «Codex Alimentarius» повинен бути в курсі усіх основних питань, розглянутих Комісією «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 9

1. Дайте відповіді на запитання

1. Структура Комісії Кодексу Аліментаріусу. Чотири категорії допоміжних органів Комісії Кодексу Аліментаріусу.

2. Виконайте тестові завдання

1. Розглянемо приклад:

Ви взяли участь у 24-ій сесії Комітету з загальним принципом, що відбулася 2 - 6 квітня 2007 року. Яким шифром будуть позначені робочі документи цього засідання?

1. ALINORM 07/30/33
2. CX/GP 07/24/X
3. CX/GP 07/22/X
4. CRD 07/24
5. ALINORM 07/24/X

2. Членство у Всесвітній торговій організації (ВТО) не є обов'язковою умовою для входження до складу Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

3. Наявність єдиного формату для розробки стандартів дає ряд переваг. Виберіть у наведеному нижче списку переваги використання єдиного формату для розробки стандартів.

1. Єдиний формат полегшує застосування структурного підходу до розробки стандартів.
2. Єдиний формат дає можливість комітетам досягти консенсусу.
3. Складові стандарту допомагають домогтися того, щоб всі елементи, важливі для захисту споживачів, були встановлені і описані.
4. Дотримання структури формату є гарантією того, що стандарт буде затверджений Комісією «Codex Alimentarius».
5. Формат може використовуватися урядами як зразок при розробці державних стандартів.

4. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

5. Розглянемо приклад:

Комітет з свіжим фруктам і овочам розробляє новий стандарт на харчовий продукт з овоча-коренеплоду. Важливою характеристикою даного продукту є натуральне речовина, окрашивающее коренеплід в помаранчевий колір. Воно ж є основним джерелом поживних речовин.

Яке з наступних тверджень описує правильну процедуру визначення необхідного методу аналізу?

1. Комітет з свіжим фруктам і овочам повинен направити цей запит до Комітету щодо методів аналізу та відбору проб, так як лише цей комітет компетентний в методах аналізу.

2. Комітет з свіжим фруктам і овочам може рекомендувати Комітету щодо методів аналізу та відбору проб затвердити відповідний метод аналізу.

3. Підготувати проектну документацію для розгляду одним з комітетів.

4. Комітет з свіжим фруктам і овочам може звернутися в Комітет з методів аналізу та відбору проб з проханням рекомендувати відповідний метод аналізу.

5. Комітет з свіжим фруктам і овочам повинен направити запит про методі аналізу в Комітет з харчування та продуктів для спеціального харчування, так як лише цей комітет компетентний у методах аналізу основних поживних речовин.

6. Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius» визначить необхідний метод аналізу.

6. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.

2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.

3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.

4. Багато держави стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.

5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

7. Держава бере активну участь у діяльності Комітету за залишками ветеринарних лікарських препаратів у харчових продуктах. Це держава хотіла б звернутися до Комітету з пропозицією про внесення змін у поточну норму гранично допустимої концентрації.

Яка з перерахованих заходів повинна бути прийнята цим державою?

1. Немає необхідності приймати будь-які заходи. Робота по внесенню змін в норми гранично допустимої концентрації є автоматичною і не вимагає схвалення Комісії.

2. Держава повинна звернутися до Комісії з пропозицією про перегляд і доопрацювання норми гранично допустимої концентрації. Внесення поправок повинно розглядатися як пропозиція про розробку нового стандарту. Проектна документація не потрібно.

3. Держава має надати робочий документ для обговорення на наступній сесії Комісії «Codex Alimentarius» і домагатися схвалення своєї пропозиції про перегляд/внесення змін.

8. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть комітети Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

9. Держава, яка прийняла запрошення на сесію Комісії, повинен повідомити про своє рішення через координатора національної програми «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

10. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 10

1. Дайте відповіді на запитання

1. Аналіз ризику в рамках діяльності Комісії Кодекс Аліментаріус. Основні етапи і компоненти аналізу ризику.

2. Виконайте тестові завдання

1. Комісія «Codex Alimentarius» – це міжурядовий орган, який є світовим орієнтиром в області розробки харчових стандартів. У чому полягає її мандат?

1. Створення міжнародних стандартів на харчові продукти.
2. Охорона здоров'я споживачів.
3. Захист інтересів виробників продовольства.
4. Арбітражний розгляд торговельних суперечок.
5. Гарантія добросовісної торгівлі харчовими продуктами.

2. Дотримання яких умов необхідно для вступу держави до складу Комісії «Codex Alimentarius»?

1. Держава має бути членом СОТ.
2. Держава має бути членом ФАО і ВООЗ.
3. Держава повинна повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
4. Держава має бути членом ФАО або ВООЗ.
5. Держава повинна подати заявку про вступ на ім'я Генерального директора ФАО або Генерального директора ВООЗ, а також заплатити членський внесок.

3. Єдиною причиною, по якій державі варто брати участь у діяльності Комісії «Codex Alimentarius», є економічні переваги.

- А. Вірно
- Б. Невірно

4. Розташуйте в правильному порядку кроки, які повинна зробити держава для того, щоб увійти в склад Комісії «Codex Alimentarius».

- А) Призначити координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- В) Визначити чи варто державі починати роботу в рамках Комісії «Codex Alimentarius».
- С) Повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
- Д) Визначити в якому департаменті/відділі/міністерстві слід працювати координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Е) Визначити ступінь участі країни у діяльності Комісії «Codex Alimentarius» і необхідні для цього ресурси.

5. Комісія «Codex Alimentarius» складається з чотирьох основних організаційних елементів: Комісії, Виконавчого комітету, Секретаріату і допоміжних органів. Всі ці органи складаються з представників держав-членів Комісії

1. Вірно
2. Невірно

6. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

7. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть комітети Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

8. Створюючи робочу групу, комітет Комісії «Codex Alimentarius» призначає держава, яка приймає цю робочу групу, яка не обов'язково має бути державою, що приймає сам комітет.

1. Вірно
2. Невірно

9. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.
2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.
3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.
4. Багато держави стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.
5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

10. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 11

1. Дайте відповідь на запитання

1. Основні функції координатора національної програми Кодекс Аліментаріус.

2. Виконайте тестові завдання

1. Комісія «Codex Alimentarius» – це міжурядовий орган, який є світовим орієнтиром в області розробки харчових стандартів. У чому полягає її мандат?

1. Створення міжнародних стандартів на харчові продукти.
2. Охорона здоров'я споживачів.
3. Захист інтересів виробників продовольства.
4. Арбітражний розгляд торговельних суперечок.
5. Гарантія добросовісної торгівлі харчовими продуктами.

2. Дотримання яких умов необхідно для вступу держави до складу Комісії «Codex Alimentarius»?

1. Держава має бути членом СОТ.
2. Держава має бути членом ФАО і ВООЗ.
3. Держава повинна повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
4. Держава має бути членом ФАО або ВООЗ.
5. Держава повинна подати заявку про вступ на ім'я Генерального директора ФАО або Генерального директора ВООЗ, а також заплатити членський внесок.

3. Єдиною причиною, по якій державі варто брати участь у діяльності Комісії «Codex Alimentarius», є економічні переваги.

- А. Вірно
- Б. Невірно

4. Розташуйте в правильному порядку кроки, які повинна зробити держава для того, щоб увійти в склад Комісії «Codex Alimentarius».

- А) Призначити координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Б) Визначити чи варто державі починати роботу в рамках Комісії «Codex Alimentarius».
- С) Повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
- Д) Визначити в якому департаменті/відділі/міністерстві слід працювати координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Е) Визначити ступінь участі країни у діяльності Комісії «Codex Alimentarius» і необхідні для цього ресурси.

5. Комісія «Codex Alimentarius» складається з чотирьох основних організаційних елементів: Комісії, Виконавчого комітету, Секретаріату і допоміжних органів. Всі ці органи складаються з представників держав-членів Комісії

1. Вірно
2. Невірно

6. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

7. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть участь у комітетах Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

8. Створюючи робочу групу, комітет Комісії «Codex Alimentarius» призначає держава, яка приймає цю робочу групу, яка не обов'язково має бути державою, що приймає сам комітет.

1. Вірно
2. Невірно

9. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.
2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.
3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.
4. Багато держав стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.
5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

10. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 12

1. Дайте відповіді на запитання

1. Стандарти Кодекс Аліментаріус. Загальний формат стандартів Кодекс Аліментаріус.

2. Виконайте тестові завдання

1. Держава бере активну участь у діяльності Комітету за залишками ветеринарних лікарських препаратів у харчових продуктах. Це держава хотіла б звернутися до Комітету з пропозицією про внесення змін у поточну норму гранично допустимої концентрації.

Яка з перерахованих заходів повинна бути прийнята цим державою?

1. Немає необхідності приймати які-небудь заходи. Робота по внесенню змін в норми гранично допустимої концентрації є автоматичною і не вимагає схвалення Комісії.

2. Держава повинна звернутися до Комісії з пропозицією про перегляд і доопрацювання норми гранично допустимої концентрації. Внесення поправок повинно розглядатися як пропозиція про розробку нового стандарту. Проектна документація не потрібно.

3. Держава має надати робочий документ для обговорення на наступній сесії Комісії «Codex Alimentarius» і домагатися схвалення своєї пропозиції про перегляд/внесення змін.

2. Наявність єдиного формату для розробки стандартів дає ряд переваг. Виберіть у наведеному нижче списку переваги використання єдиного формату для розробки стандартів.

1. Єдиний формат полегшує застосування структурного підходу до розробки стандартів.

2. Єдиний формат дає можливість комітетам досягти консенсусу.

3. Складові стандарту допомагають домогтися того, щоб всі елементи, важливі для захисту споживачів, були встановлені і описані.

4. Дотримання структури формату є гарантією того, що стандарт буде затверджений Комісією «Codex Alimentarius».

5. Формат може використовуватися урядами як зразок при розробці державних стандартів.

3. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

4. Членство у Всесвітній торговій організації (ВТО) не є обов'язковою умовою для входження до складу Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

5. Які з наступних зобов'язань містяться як в «Угоді про застосування санітарних та фітосанітарних заходів», так і в «Угоді про технічні бар'єри в торгівлі»?

1. Використання існуючих міжнародних стандартів.
2. Науково обґрунтовані заходи.
3. Держави-члени можуть вживати більш суворі заходи, якщо цього вимагає необхідність досягнення відповідного рівня захисту, за умови наявності наукового обґрунтування.
4. Не піддавати дискримінації (наприклад, заходи повинні застосовуватися в рівній мірі до продукції вітчизняних та іноземних виробників).
5. Держави-члени повинні попередньо повідомляти інших членів організації про вжиті заходи, які можуть вплинути на торгівлю.

6. Успішна діяльність координатора національної програми «Codex Alimentarius» багато в чому залежить від його місця роботи.

1. Вірно
2. Невірно

7. Якщо держава бажає подати заяву про виділення фінансової допомоги в трастовий фонд Комісії «Codex Alimentarius», секретаріат трастового фонду буде підтримувати зв'язок лише з однією посадовою особою. З ким саме?

1. З координатором національної програми «Codex Alimentarius»
2. З Секретаріатом Комісії «Codex Alimentarius»
3. З Національним комітетом у справах «Codex Alimentarius»

8. Однією з ключових функцій координатора національної програми «Codex Alimentarius» є встановлення контактів. Уявіть, що Вас недавно призначили координатором національної програми «Codex Alimentarius». Встановлення контактів з якими з перелічених нижче партнерів є пріоритетним?

1. Регіональний координатор «Codex Alimentarius».
2. Міністерства.
3. Голова Комісії «Codex Alimentarius».
4. Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius».
5. Голови комітетів, що мають значення для Вашої країни.

9. Всі письмові відзиви повинні надсилатись в Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius» (та/або в секретаріат приймаючої держави) координатором національної програми «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

10. Для ефективної участі в процесі розробки стандартів «Codex Alimentarius», а також для гарантії того, що думка держави отримає належну увагу, держава повинна визначити свої пріоритети і виробити позицію з питань, що розглядаються Комісією «Codex Alimentarius». Визначте правильну послідовність кроків, які треба зробити для вироблення позиції держави:

- A) Розробити проект позиції держави.
- B) Заохотити зацікавлених партнерів в обміні думками.
- C) Поширити робочі документи.
- D) Подати письмові відгуки про позиції держави.
- E) Досягти офіційного затвердження позиції держави

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 13

1. Дайте відповіді на запитання

1. Формат стандартів Кодексу Аліментаріусу.

2. Виконайте тестові завдання

1. Експертні органи, наради і консультації, розробляють наукові рекомендації, що не входять в структуру Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

2. Які з наступних критеріїв застосовуються при виборі експертів для участі в роботі експертних органів?

1. Наукові досягнення кандидата.
2. Країна, в якій живе експерт.
3. Чи є країна членом Комісії «Codex Alimentarius».
4. Питання, що розглядаються експертним органом.
5. Організація, в якій працює кандидат.

3. При виборі членів Спільного експертного комітету ФАО/ВООЗ з харчових добавок ФАО і ВООЗ виконують взаємно доповнюючі функції. Яка організація відповідає за підбір членів комітету, які повинні займатися токсикологічною оцінкою розглянутих речовин?

1. ФАО
2. ВООЗ
3. ФАО і ВООЗ спільно

4. Провідна група ВООЗ з оцінки вивчає токсикологічні та інші дані та встановлює...

1. Допустимі добові норми.
2. Гранично допустимі норми.
3. Граничний рівень використання пестицидів на 1 га земельної площі.
4. Гострі разові дози.
5. Рекомендовані методи аналізу

5. Яку з оцінок ризику здійснює Спільне експертна нарада ФАО/ВООЗ з оцінки мікробіологічного ризику?

1. Оцінка безлічі небезпечних факторів.
2. Оцінка патогенних мікроорганізмів у харчових продуктах.
3. Оцінка хімічного ризику.
4. Оцінка мікробіологічного ризику.

6. Визначте, кому властиві дані характеристики: спеціальним консультацій або постійним експертним органам.

- (А) Спеціальні консультації
- (В) Постійні комітети
1. Відсутній запланований бюджет
  2. Скликаються для вирішення питання нового
  3. Запланована програма діяльності
  4. Тривалість протягом ряду років
  5. Обмежені у часі

7. Ризик – це результат...?

1. Наявності у харчовому продукті свинцевих домішок.
2. Наявності у харчовому продукті моноцитогенеза (*L. Monocytogenes*).
3. Ймовірності несприятливого впливу на здоров'я.
4. Наявності у харчовому продукті шматочків скла.
5. Серйозність наслідків із-за присутності небезпечного фактора в харчовому продукті.

8. Розташуйте наступні кроки розробки наукових рекомендацій ФАО і ВООЗ в правильному порядку:

- А) Публікація оголошення про збір наукових даних по розглянутій темі.
- В) Набір експертів для наради або спеціальної консультації на підставі реєстру експертів або оголошення про набір експертів.
- С) Підготовка і публікація доповіді про результати робіт учасниками експертної зустрічі.
- Д) Запит на розроблення наукових рекомендацій ФАО/ВООЗ.
- Е) Проведення експертної зустрічі або спеціальної консультації, вивчення даних.

9. Державні делегації мають право виступати лише в тому випадку, якщо вони заздалегідь надіслали письмові відгуки.

1. Вірно
2. Невірно

10. Координатор національної програми «Codex Alimentarius» повинен бути в курсі усіх основних питань, розглянутих Комісією «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 14

1. Дайте відповіді на запитання

1. Процедура розробки стандартів.

2. Виконайте тестові завдання

1. Розглянемо приклад:

Ви взяли участь у 24-ій сесії Комітету з загальним принципом, що відбулася 2 - 6 квітня 2007 року. Яким шифром будуть позначені робочі документи цього засідання?

1. ALINORM 07/30/33
2. CX/GP 07/24/X
3. CX/GP 07/22/X
4. CRD 07/24
5. ALINORM 07/24/X

2. Членство у Всесвітній торговій організації (ВТО) не є обов'язковою умовою для входження до складу Комісії «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

3. Наявність єдиного формату для розробки стандартів дає ряд переваг. Виберіть у наведеному нижче списку переваги використання єдиного формату для розробки стандартів.

1. Єдиний формат полегшує застосування структурного підходу до розробки стандартів.
2. Єдиний формат дає можливість комітетам досягти консенсусу.
3. Складові стандарту допомагають домогтися того, щоб всі елементи, важливі для захисту споживачів, були встановлені і описані.
4. Дотримання структури формату є гарантією того, що стандарт буде затверджений Комісією «Codex Alimentarius».
5. Формат може використовуватися урядами як зразок при розробці державних стандартів.

4. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

5. Розглянемо приклад:

Комітет з свіжим фруктам і овочам розробляє новий стандарт на харчовий продукт з овоча-коренеплоду. Важливою характеристикою даного продукту є натуральне речовина, окрашивающее коренеплід в помаранчевий колір. Воно ж є основним джерелом поживних речовин.

Яке з наступних тверджень описує правильну процедуру визначення необхідного методу аналізу?

1. Комітет з свіжим фруктам і овочам повинен направити цей запит до Комітету щодо методів аналізу та відбору проб, так як лише цей комітет компетентний в методах аналізу.

2. Комітет з свіжим фруктам і овочам може рекомендувати Комітету щодо методів аналізу та відбору проб затвердити відповідний метод аналізу.

3. Підготувати проектну документацію для розгляду одним з комітетів.

4. Комітет з свіжим фруктам і овочам може звернутися в Комітет з методів аналізу та відбору проб з проханням рекомендувати відповідний метод аналізу.

5. Комітет з свіжим фруктам і овочам повинен направити запит про методі аналізу в Комітет з харчування та продуктів для спеціального харчування, так як лише цей комітет компетентний у методах аналізу основних поживних речовин.

6. Секретаріат Комісії «Codex Alimentarius» визначить необхідний метод аналізу.

6. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.

2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.

3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.

4. Багато держав стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.

5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

7. Держава бере активну участь у діяльності Комітету за залишками ветеринарних лікарських препаратів у харчових продуктах. Це держава хотіла б звернутися до Комітету з пропозицією про внесення змін у поточну норму гранично допустимої концентрації.

Яка з перерахованих заходів повинна бути прийнята цим державою?

1. Немає необхідності приймати які-небудь заходи. Робота по внесенню змін в норми гранично допустимої концентрації є автоматичною і не вимагає схвалення Комісії.

2. Держава повинна звернутися до Комісії з пропозицією про перегляд і доопрацювання норми гранично допустимої концентрації. Внесення поправок повинно розглядатися як пропозиція про розробку нового стандарту. Проектна документація не потрібно.

3. Держава має надати робочий документ для обговорення на наступній сесії Комісії «Codex Alimentarius» і домагатися схвалення своєї пропозиції про перегляд/внесення змін.

8. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть участь в комітетах Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

9. Держава, яка прийняла запрошення на сесію Комісії, повинен повідомити про своє рішення через координатора національної програми «Codex Alimentarius».

1. Вірно
2. Невірно

10. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 15

1. Дайте відповіді на запитання

1. Структура комісії Кодексу Аліментаріусу.

2. Виконайте тестові завдання

1. Комісія «Codex Alimentarius» – це міжурядовий орган, який є світовим орієнтиром в області розробки харчових стандартів. У чому полягає її мандат?

1. Створення міжнародних стандартів на харчові продукти.
2. Охорона здоров'я споживачів.
3. Захист інтересів виробників продовольства.
4. Арбітражний розгляд торговельних суперечок.
5. Гарантія добросовісної торгівлі харчовими продуктами.

2. Дотримання яких умов необхідно для вступу держави до складу Комісії «Codex Alimentarius»?

1. Держава має бути членом СОТ.
2. Держава має бути членом ФАО і ВООЗ.
3. Держава повинна повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
4. Держава має бути членом ФАО або ВООЗ.
5. Держава повинна подати заявку про вступ на ім'я Генерального директора ФАО або Генерального директора ВООЗ, а також заплатити членський внесок.

3. Єдиною причиною, по якій державі варто брати участь у діяльності Комісії «Codex Alimentarius», є економічні переваги.

- А. Вірно
- Б. Невірно

4. Розташуйте в правильному порядку кроки, які повинна зробити держава для того, щоб увійти в склад Комісії «Codex Alimentarius».

- А) Призначити координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- В) Визначити чи варто державі починати роботу в рамках Комісії «Codex Alimentarius».
- С) Повідомити Генерального директора ФАО або ВООЗ про своє бажання стати членом Комісії.
- Д) Визначити в якому департаменті/відділі/міністерстві слід працювати координатора національної програми «Codex Alimentarius».
- Е) Визначити ступінь участі країни у діяльності Комісії «Codex Alimentarius» і необхідні для цього ресурси.

5. Комісія «Codex Alimentarius» складається з чотирьох основних організаційних елементів: Комісії, Виконавчого комітету, Секретаріату і допоміжних органів. Всі ці органи складаються з представників держав-членів Комісії

1. Вірно
2. Невірно

6. Яка з нижчеперелічених груп учасників комітетів Комісії «Codex Alimentarius» приймає рішення?

1. Представники організацій-спостерігачів
2. Голова
3. Делегації держав-членів
4. Представники ФАО/ВООЗ

7. Комісія «Codex Alimentarius» призначає:

1. Держави, що беруть участь у комітетах Комісії «Codex Alimentarius»
2. Голови комітету
3. Спостерігачів, присутніх на кожній сесії комітету

8. Створюючи робочу групу, комітет Комісії «Codex Alimentarius» призначає держава, яка приймає цю робочу групу, яка необов'язково має бути державою, що приймає сам комітет.

1. Вірно
2. Невірно

9. Які з наведених причин є переконливими для розробки нового стандарту «Codex Alimentarius» на продукт X?

1. Даний продукт у великих обсягах надходить на міжнародні ринки.
2. Держава X вважає, що даний продукт має важливе економічне і культурне значення для населення і зацікавлене в розширенні експортного ринку.
3. Багато держав застосовують національні стандарти для торгівлі цим продуктом.
4. Багато держави стурбовані тим, що даний продукт може завдати шкоди здоров'ю споживачів.
5. Жоден орган стандартизації не розробив міжнародний стандарт на цей продукт.

10. Стандарти на окремі товари розробляються «вертикальними» комітетами, однак деякі питання вносяться на розгляд і затвердження у відповідні «горизонтальні» комітети. Які з нижчеперелічених?

1. Визначення.
2. Харчові добавки.
3. Ваги та міри.
4. Основний склад.
5. Методи аналізу і відбору проб.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Оцінка «відмінно» ставиться тоді, коли: студент дає правильні відповіді на тестові запитання; правильно зроблені всі фінансові розрахунки і повно обґрунтовані висновки, пропозиції, прийняті рішення; студент демонструє не тільки глибокі теоретичні знання та практичні навички, а й уміння нетрадиційно самостійно приймати рішення, робити висновки та узагальнення з чітким їх формулюванням.

Оцінка «добре» ставиться тоді, коли в основному задовольняються ті самі вимоги, що й у відповіді на «відмінно», але студент робить незначні помилки та недостатньо повно формулює висновки та пропозиції.

Оцінка «задовільно» ставиться тоді, коли студент в основному виконав роботу в обсязі програми курсу, але не досить глибоко володіє матеріалом, його знання мають розрізнений, фрагментарний характер, за умови розв'язання задачі не менш ніж на 50%, або із відсутністю конкретних вимог нормативно-технічної документації, пояснень, висновків, неправильних результатів.

Оцінка «незадовільно» ставиться, коли студент не орієнтується в матеріалі, дає неправильні відповіді, має слабкі теоретичні знання і практичні навички, у разі розв'язання задачі менш ніж на 50% із грубими помилками.

Якщо за одну із частин одержано оцінку «незадовільно», загальна оцінка не може бути вищою ніж «задовільно».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	задовільно
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Віннікова В. О. Кодекс Аліментаріус: Зб. опорний консп. лекцій / В. О. Віннікова, О. В. Богомолов, О. Д. Марченко. – Х. : ХДУХТ, 2013. – 117 с.
2. Віннікова В. О. Кодекс Аліментаріус : Методичні рекомендації для виконання практичних занять / В. О. Віннікова, В. М. Кобрін, В. Ф. Бондаренко. – Х. : ХДУХТ, 2014. – 21 с.

Базова

1. Что такое Кодекс Алиментариус /Пер. с англ. — М.: Издательство «Весь Мир», 2006. — 40 с.
2. Комиссия Кодекс Алиментариус. Руководство по процедуре / Пер. с англ. — М.: Издательство «Весь Мир», 2007. — 181 с.

Допоміжна

1. Кодекс Аліментаріус. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. – Режим доступу: <http://www.codexalimentarius.org>
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. – Режим доступу: <http://www.who.int/ru>
3. Продовольственная и сельскохозяйственная организация Объединенных Наций. Официальный сайт. [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. – Режим доступу: <http://www.fao.org>

Інформаційні ресурси

1. Про стандартизацію: Закон України від 17.05.2001 № 2408-III [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. зі змінами та доповненнями на 01.01.2016р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про підтвердження відповідності: Закон України від 17.05.2001 № 2406-III [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. зі змінами та доповненнями на 01.01.2016р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. зі змінами та доповненнями на 01.01.2016р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. зі змінами та доповненнями на 01.01.2016р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Угода про технічні бар'єри в торгівлі [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані. зі змінами та доповненнями на 01.01.2016р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	5
2. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ	6
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ	41
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	42

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережевому режимах

МІЖНАРОДНІ ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ТОВАРІВ

КОМПЛЕКСНІ КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Укладачі:
ВІННИКОВА Владислава Олександрівна
РАЧКОВАН Ольга Дмитрівна

Відповідальна за випуск завідувач кафедри товарознавства та експертизи
товарів, д-р техн. наук, проф. А.А. Дубініна

План 2018 р., поз. 92/___

Підп. до друку 07.12.2018 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM); супровідна
документація. Об'єм даних 308 КБ. Тираж 10 прим.

Видавець-виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.